

V Bruseli 13. februára 2026
(OR. en)

6300/26

COH 26

POZNÁMKA

Od: Generálny sekretariát Rady
Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.: 16432/25 + ADD 1
Predmet: Závěry o Programe EÚ pre mestá
– *schválenie*

1. Generálnemu sekretariátu Rady bolo 3. decembra 2025 doručené oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Program EÚ pre mestá: hnacia sila rastu a prosperity.
2. Uvedené oznámenie Komisia predstavila na zasadnutí pracovnej skupiny pre štrukturálne opatrenia a najvzdialenejšie regióny 8. januára 2026.
3. Pracovná skupina pre štrukturálne opatrenia a najvzdialenejšie regióny preskúmala návrh záverov Rady na zasadnutiach 20. januára 2026, 3. a 13. februára 2026. Delegácie dosiahli principiálnu dohodu o návrhu záverov Rady v znení, ktoré sa uvádza v prílohe k tejto poznámke.
4. Výbor stálych predstaviteľov sa vyzýva, aby odporučil Rade schváliť tieto závery Rady v znení, ktoré sa uvádza v prílohe k tejto poznámke.

NÁVRH ZÁVEROV RADY
o oznámení Komisie Európskemu parlamentu, Rade,
Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru
a Výboru regiónov s názvom
Program EÚ pre mestá: hnacia sila rastu a prosperity

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE:

1. VÍTA oznámenie z roku 2025 s názvom Program EÚ pre mestá: hnacia sila rastu a prosperity, v ktorom sa poskytuje strategický rámec na posilnenie územného a mestského rozmeru politík EÚ, pričom sa uznáva, že mestá sú kľúčovými aktérmi pri plnení priorít EÚ, zabezpečovaní jej konkurencieschopnosti a dosahovaní jej cieľov v oblasti súdržnosti. ZDÔRAZŇUJE význam kontinuity Urbánnej agendy pre EÚ prostredníctvom miestne orientovaného a integrovaného rozvoja miest v rámci štruktúry viacúrovňového riadenia EÚ a UZNÁVA, že je dôležité zaoberať sa názormi miest pri navrhovaní a vykonávaní príslušných politík na únijnej, celoštátnej a nižšej úrovni, a to pri zohľadňovaní rozmanitosti systémov správy miest a rešpektovaní právomoci členských štátov;
2. UZNÁVA, že približne 75 % obyvateľstva EÚ žije v mestách a mestských oblastiach, ktoré čelia závažným výzvam vrátane nedostatku bývania, sociálneho vylúčenia a rizika chudoby, vysokých nákladov na energiu, bezpečnostných obáv, demografických výziev a výziev v oblasti mobility a vplyvu a zmierňovania zmeny klímy, znečistenia a zhoršovania životného prostredia;
3. UZNÁVA, že miestne a regionálne orgány vykonávajú približne 70 % právnych predpisov EÚ, čím sa stávajú kľúčovými aktérmi pri dosahovaní cieľov EÚ a zabezpečovaní účinného vykonávania;

Mestá a politiky EÚ

4. OCEŇUJE úlohu miest všetkých veľkostí ako dôležitých prispievateľov ku konkurencieschopnosti, inovácii a udržateľnému rozvoju EÚ, najmä prostredníctvom ich schopnosti prilákať talenty, podporovať podnikanie a strategické hodnotové reťazce a investície a poskytovať verejné služby všeobecného záujmu;
5. ZDÔRAZŇUJE, že mestá spolu so svojimi funkčnými mestskými oblasťami zohrávajú kľúčovú úlohu pri presadzovaní sociálneho začlenenia, inovácie, hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti tým, že umožňujú integrované miestne reakcie v oblastiach, ako je bývanie, kultúrne dedičstvo a cestovný ruch, podnikanie a zamestnanosť, boj proti chudobe, zabezpečenie vzdelávania a prístupu k službám, čím prispievajú k znižovaniu nerovností a podporujú inkluzívny rast;
6. UZNÁVA úlohu, ktorú mestá v rámci svojich právomocí zohrávajú pri zaisťovaní bezpečných verejných priestorov, civilnej ochrany a kontinuity služieb, posilňovaní odolnosti spoločnosti a prispievaní k predchádzaniu dezinformáciám a hybridným hrozbám. ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné, aby sa do mestského plánovania začleňovala odolnosť voči environmentálnym, sociálnym a bezpečnostným rizikám a pripravenosť na krízy prostredníctvom inteligentného a inkluzívneho dizajnu, čo zahŕňa aj stratégie adaptácie na zmenu klímy, a VYZDVIHUJE potrebu investovať do pripravenosti miest predchádzať budúcim environmentálnym otrasom a bezpečnostným hrozbám a zmiernovať vplyv tých, ktoré sa vyskytli;
7. VÍTA Európsky plán pre cenovo dostupné bývanie, ktorý sa nedávno prijal a v ktorom sa okrem iného uznáva osobitný tlak krízy v oblasti bývania na mestá a načrtávajú oblasti činnosti a iniciatívy EÚ, ktorými sa posilní ich zapojenie a úloha. PODPORUJE pokračujúce úsilie o zlepšenie prístupu k cenovo dostupnému, udržateľnému a inkluzívnemu bývaniu pri súčasnom rešpektovaní právomocí členských štátov a podpore ich úzkej vzájomnej spolupráce;
8. UZNÁVA mestá a mestské oblasti ako kľúčových prispievateľov k dekarbonizácii, adaptácii na zmenu klímy, ochrane životného prostredia a biodiverzity a prechodu na čistú energiu, a to aj zavedením opatrení na zmiernenie emisií. OCEŇUJE, že mestá všetkých veľkostí zohrávajú ústrednú úlohu pri zlepšovaní mestskej mobility tým, že podporujú udržateľné, prístupné, čisté a účinné multimodálne dopravné systémy;

9. UZNÁVA potenciál iniciatívy Nový európsky Bauhaus, ktorou sa podporujú udržateľné postupy zdola nahor v zastavanom prostredí a rozširujú inovačné riešenia s pozitívnym vplyvom na kvalitu života európskych občanov;
10. UZNÁVA rastúcu úlohu miest v rámci medzinárodnej spolupráce a mestskej diplomacie, ako aj ich príspevok k aktívnemu plneniu cieľov udržateľného rozvoja Agendy 2030 OSN a Novej urbánnej agendy OSN;
11. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité, aby sa v relevantných prípadoch viedli s mestami konzultácie už v počiatočnej fáze legislatívneho procesu EÚ, a to pri rešpektovaní riadiacich štruktúr a právomocí členských štátov, s cieľom podporiť lepšiu právnu reguláciu a znížiť tlak na vykonávanie tým, že sa pravidlá a predpisy EÚ lepšie zosúladiť s mestskými podmienkami bez toho, aby sa zvýšilo administratívne zaťaženie pre mestá alebo členské štáty;

Mestá a podpora zo strany EÚ

12. ZDÔRAZŇUJE, že politika súdržnosti prispela k posilneniu mestského rozmeru EÚ, pričom sa v rokoch 2021 – 2027 z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) vyčlenilo viac ako 24 miliárd EUR na udržateľný rozvoj miest, a PODČIARKUJE význam podpory miest vzhľadom na rastúce výzvy, ktorým čelia. POUKAZUJE na pridanú hodnotu Európskej mestskej iniciatívy (EUI) a programu spolupráce v oblasti rozvoja miest ako dôležitých a doplnkových nástrojov, ktorými sa poskytuje priama podpora rozvoju miest;
13. ZDÔRAZŇUJE príležitosti, ktoré mestám ponúka strednodobé preskúmanie politiky súdržnosti, vrátane flexibility na riešenie sociálneho, cenovo dostupného a udržateľného bývania, energetickej transformácie, odolnosti v oblasti vody, konkurencieschopnosti, obrany a rozvoja zručností, a to aj prostredníctvom prevodov z EFRR do EUI a známky excelentnosti EUI;
14. KONŠTATUJE, že Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti podporuje aj obnovu a odolnosť miest, najmä pri zelenej a digitálnej transformácii, ale aj pri poskytovaní verejných služieb a sociálneho a cenovo dostupného bývania;

15. UZNÁVA úlohu Európskej investičnej banky pri poskytovaní finančných a poradenských služieb v oblasti udržateľnej mestskej dopravy, sociálneho, cenovo dostupného a udržateľného bývania, dekarbonizácie, energetickej efektívnosti, obehového hospodárstva a rozvoja zelenej infraštruktúry, a to aj prostredníctvom kombinovania financovania EÚ, vnútroštátneho a súkromného financovania;

Ďalší postup

16. ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné, aby sa na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni zlepšila koordinácia, zjednodušovanie, digitalizácia a budovanie kapacít s cieľom posilniť riadenie a investičné kapacity miest, UZNÁVA, že mnohé mestá, najmä stredné a menšie, čelia neprimeraným administratívnym a finančným obmedzeniam, ktoré obmedzujú prístup k finančným prostriedkom EÚ;
17. ZDÔRAZŇUJE hodnotu partnerstiev s občianskou spoločnosťou a súkromným sektorom a OPĀTOVNE POTVRDZUJE, že je dôležité začleniť mestské priority do príslušných nástrojov EÚ s cieľom podporiť integrovaný, inkluzívny a udržateľný rozvoj;
18. VYZÝVA Komisiu, aby pokračovala v posilňovaní územného a mestského rozmeru príslušných politík EÚ na základe Urbánnej agendy pre EÚ a Územnej agendy 2030. VYZÝVA Komisiu, aby v nepretržitom dialógu s členskými štátmi, a to aj na regionálnej a miestnej úrovni miest, jasne stanovila a podporovala komplementárnosť a koexistenciu Programu EÚ pre mestá a Urbánnej agendy pre EÚ a zároveň zabezpečila koherentnosť a zabránila duplicitu, prekrývaniu a paralelným štruktúram;
19. VÍTA spustenie webového portálu „Mestá EÚ“, ako aj jeho navrhované začlenenie do pripravovanej platformy „Mestá EÚ“, ktorej cieľom bude uľahčiť prístup k iniciatívam EÚ a spoluprácu medzi mestami vrátane zainteresovaných strán v oblasti rozvoja miest a na úrovni EÚ;
20. PRIPOMÍNA, že je dôležité zabezpečiť dlhodobú podporu integrovaného rozvoja miest na základe výsledkov dosiahnutých v súčasnom období, ako sa uvádza v Programe EÚ pre mestá;
21. OPĀTOVNE POTVRDZUJE, že mestá sú nenahraditeľnými partnermi pri tvorbe politík EÚ a mali by byť podľa potreby zapojené do dialógu, konzultácií a vykonávacích procesov s európskymi inštitúciami.